

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
проф. Олександр Б. ПОДІПІС

«25» квітня 2024

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

ОС бакалавр

*на основі ОС бакалавр, магістр, ОКР спеціаліст
з нормативним терміном навчання 2 р. 10 м.*

Освітня програма: Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво).
(Художня культура)

Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
(денна та заочна форми навчання)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування на здобуття ОС «бакалавр» зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) базується на навчальному матеріалі основних дисциплін базового курсу бакалаврів з напрямку 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) та направлена на визначення рівня підготовки фахівців, які спроможні орієнтуватись у питаннях сучасної музичної педагогіки, використовувати інноваційні технології, передові досягнення педагогічної науки, що гарантує високий рівень здійснення музично-педагогічної діяльності.

На вступні іспити виносяться питання з дисципліни «Методика музичного виховання в загальноосвітній школі», яка є основним спеціальним курсом, що формує професійні знання майбутнього вчителя музики в ЗОШ та музикознавчих дисциплін. Вивчення зазначених дисциплін базується на матеріалі фундаментальних, психолого-педагогічних та музичних дисциплін таких, як: філософія, етика, естетика, естетика мистецтва, вікова фізіологія і гігієна, психологія, педагогіка, основи педагогічної майстерності, основний музичний інструмент, постановка голосу, хорове диригування, хоровий клас, методика роботи з дитячим хором, історія музики, сольфеджіо, гармонія, поліфонія та ін. Зміст білетів вступного випробування містить у собі питання, які доводиться вирішувати вчителю музичного мистецтва у процесі здійснення професійної діяльності.

Важливе значення має самостійна робота здобувача вищої освіти з навчальним матеріалом у процесі підготовки до іспиту. З метою полегшення вивчення та підготовки до вступного іспиту у програмі наведено перелік літератури.

Основні вимоги до рівня підготовки:

Вступники повинні усвідомлено оперувати основними поняттями, показати сформованість наукового світогляду, свій загальнокультурний рівень, ерудицію, засвоєння національних та загальнолюдських цінностей.

Вступники повинні **знати**:

- місце музики у системі виховання; характеристика методів музичного виховання і навчання в школі; позакласні форми музичної роботи в школі; особливості програм з музики, їх структуру, основні принципи, мету, завдання, характеристику; сутність основних досягнень людства угалузі західноєвропейського та вітчизняного музичного мистецтва, світоглядні системи, що складають духовний світ людини; проблеми розвитку світової культури від давніх цивілізацій і до наших днів, найвидатніші досягнення на кожному етапі розвитку всесвітньої та вітчизняної культури.

Вступники повинні **вміти**:

характеризувати творчість композиторів, визначити форму, стиль, жанр, музичну термінологію цих творів; визначати рівень усвідомлення напрямків професійної діяльності фахівця у галузі освіти, культури та мистецтва.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

РІВЕНЬ		БАЛИ	ХАРАКТЕРИСТИКА УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ
Не склав		0-99	Вступник не виявляє навіть поверхових знань та зовсім не володіє предметним матеріалом, практичні музично-педагогічні уміння роботи з учнями ЗОШ відсутні, власні музично-теоретичний і виконавський досвід на дуже низькому рівні.
Склав	Початковий	100	Вступник виявляє поверхові знання зовсім не впевнено володіє предметним матеріалом, практичні музично-педагогічні уміння роботи з учнями ЗОШ відсутні, власні музично-теоретичний і виконавський досвід на низькому рівні. Не володіє диригентськими навичками та знаннями.
Склав	Початковий	101–109	Відповіді вступника при відтворенні навчального матеріалу елементарні, фрагментарні, зумовлені початковими уявленнями про музичне мистецтво, основи теорії музики. У вирішенні завдань вступник не виявляє самостійності, демонструє низький рівень умінь з музично діяльності. Вступник володіє окремими поняттями та визначенням, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення з музичного мистецтва.
Склав	Початковий	110–119	Вступник виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає порушення норми літературної мови.

Склав	Середній	120–129	Вступник володіє певною сукупністю музично-теоретичних знань, відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не обґрунтовуючи взаємозв'язок між ними, знає та може сформулювати з допомогою викладача окремі теоретичні положення за словесним формулюванням і, навпаки; припускається помилок, які повною мірою самостійно виправити не може.
Склав	Середній	130–139	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає значні помилки в мовленнєвому оформленні.
Склав	Середній	140–149	Вступник володіє загальними теоретичними та методичними знаннями з курсу. Має уявлення про структуру музичного навчально-виховного процесу в ЗОШ. Але недостатньо володіє практичними музично-педагогічними вміннями і навичками. Має суттєві недоліки в організації музичного виховання учнів різного шкільного віку, та у використанні власного музично-теоретичного і виконавського досвіду.
Склав	Достатній	150–159	Вступник знає і може самостійно сформулювати зміст основних категорій теорії музики. Самостійно характеризує основні музично-теоретичні положення, застосовує знання у стандартних ситуаціях та спроможний навести приклади їх застосування.

Склав	Достатній	160–169	Вступник володіє загальними теоретичними та методичними знаннями з курсу. Має уявлення про структуру музичного навчально-виховного процесу в ЗОШ. Але недостатньо володіє практичними музично-педагогічними вміннями і навичками. Має суттєві недоліки в організації музичного виховання учнів різного шкільного віку, та у використанні власного музично-теоретичного і виконавського досвіду.
Склав	Достатній	10–179	Вступник знає теоретико-методичний матеріал в обсязі курсу, володіє необхідними практичними вміннями і навичками музично-виховної роботи в школі. Але не достатньо самостійно і творчо підходить до визначення системи методів і прийомів музичного розвитку учнів загалом і кожного з них. На необхідному рівні використовує власний музично-теоретичний і виконавський досвід. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання.
Склав	Високий	180–189	Вступник має глибокі, міцні і систематичні музично-теоретичні знання, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно проілюструвати основні положення, використовує здобуті знання і вміння у процесі вирішення поставлених завдань. Відповідь вступника відрізняється точністю формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.

Склав	Високий	190–199	Вступник має міцні ґрунтовні теоретичні знання з курсу . Володіє ефективними методами і прийомами, педагогічними умовами формування музичної культури учнів у процесі їх музичного виховання. Знає вікові особливості музичного розвитку учнів ЗОШ. Виконує практичну музично-виховну роботу на достатньому професійному рівні. Доречно використовує власний музично-теоретичний і виконавський досвід.
Склав	Високий	200	Вступник має глибокі міцні системні теоретичні знання з методики музичного виховання школярів, має уявлення про структурну побудову навчально-виховного процесу в школі. Володіє принципами, методами, прийомами формування музичної культури учнів в процесі їх музичного розвитку. Уміє визначити мету і завдання музичного виховання у кожному класі, на кожному уроці, виходячи з основних вікових особливостей імузичного досвіду учнів. Творчо підходить до створення перспективного плану розвитку кожного з учнів, добору дидактичного та методичного матеріалу. Ефективно використовує власний музично-теоретичний досвід.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Питання екзаменаційного білета оцінюється за шкалою від 0 до 200балів. Загальна оцінка за вступне випробування визначається як середнє арифметичне оцінок за кожне питання поділене на кількість питань екзаменаційного білету.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

«МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ»

1. Предмет і завдання курсу методика музичного виховання, її зв'язок з іншими дисциплінами.
2. Мета, завдання, принципи дидактики у музичному навчанні.
3. Урок музичного мистецтва – основна форма організації музичного виховання учнів.
4. Типи уроків музичного мистецтва, їх характеристика.
5. Історичний досвід становлення музичного виховання в Україні.
6. Педагогічна спадщина українських композиторів: М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового, В. Верховинця.
7. Педагогічна майстерність вчителя на уроках музичного мистецтва.
8. Види музичної діяльності на уроках музичного мистецтва, їх значення і взаємозв'язок.
9. Зарубіжні системи музичного виховання, їх вплив на сучасну музичну педагогіку.
10. Характеристика педагогічних ідей Е. Жака-Далькроза, К. Орфа, З. Кодая.
11. Характеристика сучасних програм з музичного мистецтва.
12. Концептуальні основи інтегрованого курсу «Мистецтво».
13. Хоровий спів як вид мистецтва. Виховне значення хорового співу в музичному розвитку школярів.
14. Характеристика дидактичних принципів на уроках музичного мистецтва.
15. Масові форми позакласної музичної роботи, мета і принципи її організації.
16. Характеристика та охорона дитячого голосу.
17. Значення та завдання позаурочної музичної роботи в школі.
18. Особливості розвитку музичного сприймання у школярів різних вікових категорій.
19. Характеристика системи відносної сольмізації та її використання на уроках музичного мистецтва.
20. Методика формування вокально-хорових навичок на уроках музичного мистецтва.
21. Музична гра в активізації творчого потенціалу дітей.
22. Творчі вправи як засіб активізації слухової уваги школярів.
23. Завдання музично-ритмічного виховання школярів на уроках музичного мистецтва.
24. Музично-дидактична гра як засіб розвитку музичних здібностей молодших школярів.
25. Фольклорна гра та її виховний потенціал.
26. Методика музичного виховання в 1-4 класах.
27. Методика музичного виховання в 5-8 класах.
28. Розвиток музичного сприймання школярів. Етапи знайомства з музичним твором.
29. Прийоми педагогічного контролю і оцінка знань учнів на уроках музичного мистецтва.
30. Сутність музичного сприймання. Вікові особливості музичного сприймання.
31. Значення планування музичної роботи в школі. Види

- планування. 32.Бесіда, розповідь, пояснення і коментування як методи формування музичного сприймання молодших школярів.
33. Різновиди музично-ритмічних рухів на уроках музики.
34. Поняття «музична грамотність». Форми і методи навчання музичної грамоти.
35. Музично-ігрова діяльність молодших школярів.
36. Формування творчої музичної активності школярів на уроках музичного мистецтва.
37. Рух під музику – засіб засвоєння музичної грамоти.
38. 38.Творчі вправи як засіб активізації слухової уваги школярів.
39. Завдання музично-ритмічного виховання школярів на уроках музичного мистецтва.
40. Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку музичних здібностей молодших школярів.
41. Різновиди дитячих музичних інструментів, їх характеристика.
42. Виховання музично-ритмічного і ладового чуття у молодших школярів.
43. Прийоми навчання гри на дитячих музичних інструментах.
44. Художньо-педагогічний аналіз музичних творів. Характеристика засобів музичної виразності.
45. Кабінет музичного мистецтва – центр музичної роботи в школі. Оснащення кабінету музичного мистецтва.
46. Музичний фольклор як засіб творчого розвитку школярів
47. Погляди В. Сухомлинського й Ш. Амонашвілі на педагогічну оцінку.
48. Багатофункціональність педагогічної оцінки у процесі музичного розвитку школярів.
49. Передумови і сутність інтеграції у шкільній мистецькій освіті.
50. Характеристика змісту мистецької освіти за моделлю поліцентричної інтеграції.
51. Специфіка музики як виду мистецтва, її виховні і навчальні можливості.
52. Характеристика інтерактивних технологій навчання та їх використання на уроках музичного мистецтва.
53. Значення ритмопластичного інтонування на уроках музичного мистецтва.
54. Особливості художньо-педагогічного аналізу музичних творів на уроках у початкових класах.
55. Охарактеризуйте зв'язок музики з жестом, словом, танцем.
56. Охарактеризуйте методи розвитку музичного сприймання в процесі слухання й аналізу музичних творів.
57. Планування роботи як творчість учителя музичного мистецтва.
58. Охарактеризуйте організаторський, дослідницький, комунікативний та проєктивний види діяльності вчителя музичного мистецтва.
59. Мутація та питання охорони дитячого голосу підлітків.
60. Чи варто планувати репетиції хорового колективу заздалегідь?
61. Назвіть основні вимоги до співака хору. Сформулюйте критерії за якими слід обирати співаків у хоровий колектив.
62. Хто такий диригент? В чому відмінність професії диригента від інших видів виконавського мистецтва?
63. Що означає «диригувати»? В чому полягає різниця між «диригуванням»

та «тактуванням»?

64. Охарактеризуйте складові диригентського апарату.
65. Яке значення корпусу, міміки та погляду диригента в процесі концертного виконання?
66. Яке значення свободи рухів у керуванні колективом?
67. В чому полягає правило графічної чіткості та економії рухів диригента?
69. Що слід розуміти під поняттям «мелос»?
70. Розкрийте суть поняття «диригентський жест».
71. Розкажіть про будову диригентського жесту окресливши основні його складові.
72. Що таке афтакт та які його основні функції?
73. Охарактеризуйте процес формування тактового циклу.
74. Яке значення «випередження» в диригентському жесті?
75. Сформулюйте такі поняття, як: «тактова схема», «диригентська сітка» та «диригентський малюнок».
76. Назвіть, охарактеризуйте та продемонструйте основні позиції в яких здійснюються диригентські рухи.
77. Які ви знаєте прості та складні розміри?
78. Назвіть мішані розміри та охарактеризуйте їх структуру.
79. Проілюструйте п'ятидольну диригентську сітку двома можливими варіантами та поясніть особливості їх застосування.
80. Які особливості диригування шестидольного та дванадцятидольного розміру у повільних та швидких темпах?
81. Сформулюйте завдання дисципліни «Хорове диригування» для студентів закладу вищої освіти I-II р. а.
82. Означте мету дисципліни «Хорове диригування» для студентів закладу вищої освіти I-II р. а.
83. Яке значення самостійної роботи в процесі вивчення курсу «Хорове диригування»?
84. Вагомість міждисциплінарних зв'язків із курсом «Хорове диригування».
85. Визначте необхідні компетентності майбутнього вчителя музики.
86. Окресліть загальні методичні складові структури практичного заняття з «Хорового диригування».
87. Яким чином слід здійснювати виховання диригента хору?
88. Яких відомих українських майстрів-хормейстерів ви знаєте та в чому полягає їх методика роботи з хором?
89. Які особливості вивчення одноголосної, двоголосної та багатоголосної музики?
90. Визначте основні правила розспівування хору та значення розспівки для колективу. Запропонуйте, на вашу думку, найбільш вдалі розспівки для хору.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бервецький З.Т. Виховати музичну культуру / З. Т. Бервецький, Л. О. Хлебнікова // Грані творчості: кн. для вчителя. Київ: Рад. школа, 1990.

С. 126–140.

2. Гадалова І. М. Методика викладання музики у початкових класах / І. М. Гадалова. Київ, 1994.
3. Леонтович М. Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України (З педагогічної спадщини композитора) / М. Д. Леонтович. Київ : Музична Україна, 1989. 136 с.
4. Масол Л. Вивчення музики в 1-4 класах / Л. Масол, Ю. Очаровська, Л. Беземчук, Т. Наземнова // Навчально – методичний посібник для вчителів. Харків, 2003. 144 с.
5. Масол Л. Вивчення музики в 5-8 класах / Л. Масол, Ю. Очаровська, Л. Беземчук, Т. Наземнова // Навчально – методичний посібник для вчителів. Харків, 2003. 128 с.
6. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
7. Павленко О. Хрестоматія з музики для загальноосвітніх шкіл. 1 клас / О. Павленко. Харків, 2003. 176 с.
8. Павленко О. Хрестоматія з музики для загальноосвітніх шкіл. 2 клас / О. Павленко. Харків, 2003. –160 с.
9. Печерська Є. Уроки музики в початкових класах / Є Печерська // Навч. посібн. Київ, 2001. 272 с.
10. Раввінов О. Методика хорового співу в школі / О. Раввінов. Київ : Муз. Україна, 1971. 123с.
11. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі / О. Я. Ростовський // Навчально – методичний посібник. Тернопіль, 2001. 272с.
21. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі / О. Я. Ростовський // Навчально – методичний посібник. Тернопіль, 2001. 216с.
22. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти / О. Я. Ростовський // Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
23. Рудницька О. П. Педагогіка загальна та мистецька / О. П. Рудницька // Навч. посібник. Тернопіль, 2005. 360с.
24. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін / О. П. Рудницька // Навч. посібник. Київ, 1998. 185 с.

Затверджено на засіданні кафедри музикознавства та вокально-хорового мистецтва.

Протокол № 14 від 24 квітня 2024 року.

Голова фахової атестаційної комісії

Василь СЕМЕНЧУК

